

Redovisning av skatteutgifter 2010

Sammanfattning

I ärendet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2009/10:195 Redovisning av skatteutgifter 2010 och den motion som har väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottet förutsätter att regeringen i det fortsatta arbetet med att utveckla skatteutgiftsredovisningen beaktar de rekommendationer och synpunkter på skatteutgiftsredovisningen som Riksrevisionen lämnat tidigare i olika sammanhang och i en nyligen publicerad granskningsrapport samt vad utskottet tidigare har uttalat i fråga om skatteutgiftsredovisningen (bet. 2009/10:SkU3 m.fl.). Utskottet avstyrker motionen.

En reservation (s, v, mp) har lämnats till betänkandet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Redovisning av skatteutgifter 2010	5
Reservation	12
Redovisning av skatteutgifter 2010 (s, v, mp)	12
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Skrivelsen	14
Följdmotionen	14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Redovisning av skatteutgifter 2010

Riksdagen avslår motion 2009/10:Sk14 yrkandena 1–3 och lägger skrivelse 2009/10:195 till handlingarna.

Reservation (s, v, mp)

Stockholm den 3 juni 2010

På skatteutskottets vägnar

Lennart Hedquist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Hedquist (m), Lars Johansson (s), Annicka Engblom (m), Laila Bjurling (s), Ulf Berg (m), Raimo Pärssinen (s), Christin Hagberg (s), Lennart Sacrédeus (kd), Jessica Polfjärd (m), Marie Engström (v), Britta Rådström (s), Karin Nilsson (c), Helena Leander (mp), Gustav Nilsson (m), Hans Olsson (s), Åke Sandström (c) och Lars Tysklind (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I ärendet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2009/10:195 Redovisning av skatteutgifter 2010 och den motion som har väckts med anledning av skrivelsen. Yrkandena i motionen återges i en *bilaga* till betänkandet

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för effekten på skatteintäkterna av de utgifter som tas via skattesystemet, s.k. skatteutgifter. Därmed ges ett bredare underlag för prioritering mellan olika stöd och satsningar i statsbudgeten. Skrivelsen innehåller en redogörelse för de jämförelsenormer som skatteutgiftsredovisningen bygger på och det förändringsarbete som regeringen bedriver på området. Det finns också en sammanfattande tabell över skatteutgifterna och ett avsnitt med något mer ingående beskrivningar av de enskilda skatteutgifterna. De beräkningar av skatteutgifterna som presenteras i skrivelsen ligger i normalfallet även till grund för den återrapporering av skatteutgifterna som sker i utgiftsområdesbilagorna till budgetpropositionen.

Utskottets överväganden

Redovisning av skatteutgifter 2010

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena om tillkännagivanden till regeringen om skatteutgiftsredovisningen och skattepolitiken och lägger skrivelsen till handlingarna.

Jämför reservation (s, v, mp).

Bakgrund

Samhällets stöd till företag och hushåll redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgiftssida. Stöd förekommer även på statsbudgetens inkomstsida, s.k. skatteutgifter. Det kan exempelvis vara stöd i form av förmånliga skatteregler eller krediteringar på skattekonto. Förutom att skatteutgifterna redovisas i en särskild skrivelse återrapporteras de, fördelade på utgiftsområden, i den budgetproposition som regeringen lägger fram på hösten.

Redovisningen av skatteutgifter fyller i allt väsentligt två syften. Det första och mest centrala är att synliggöra de indirekta stöd till företag och hushåll som finns på budgetens inkomstsida och som helt eller delvis kan ha samma funktion som stöd på budgetens utgiftssida, detta för att ge ett bredare underlag för prioritering mellan olika stöd. Det andra syftet härrör från ett önskemål om att beskriva graden av enhetlighet i skattereglerna. En sådan beskrivning kräver – liksom synliggörandet av stöden – att en norm för skatteuttaget preciseras. Den jämförelsenorm som tillämpas i skrivelsen för att bedöma om en viss regel ska ses som en skatteutgift utgår i huvudsak från principen om enhetlig beskattning, som är en av grundstenarna i skattereformen 1990–91. Detta innebär att beskattningen inom varje skatteslag som princip ska vara enhetlig och utan undantag. Typiskt sett innebär en skatteutgift, enligt principen om enhetlig beskattning, att skatteuttaget för en viss grupp eller en viss kategori av skattebetalare är lägre än vad som är förenligt med normen.

Som exempel på en skatteutgift kan nämnas att 12 % mervärdesskatt på livsmedel är en avvikelse från den allmänna skattesatsen på 25 %, som samtidigt är jämförelsenorm när det gäller mervärdesskatt. Skatteutgiften blir i detta fall skillnaden mellan 25 % och 12 % multiplicerat med underlaget för den lägre mervärdesskatten. Denna skatteutgift hör till utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.

Motsatsen till skatteutgift är skattesanktion. Skatteuttaget är då högre än den angivna normen. Den särskilda skatt som utgår på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer är ett exempel på en skattesanktion och hör till utgiftsområde 21 Energi.

En stor del av skatteutgifterna är, liksom i exemplen ovan, medel inom specifika politikområden. Som skatteutgifter betraktas emellertid även sådana regelavvikelser som är skattetekniskt motiverade, t.ex. för att uppnå enkla skatteregler eller för att skattereglerna ska vara utformade så att de uppfattas som legitima och rimliga. Även om de skattetekniskt motiverade skatteutgifterna medför ett stöd för de grupper eller verksamheter som berörs, saknar de direkt koppling till olika politikområden. Ur ett budgetperspektiv kan de därför inte jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. Det finns ingen klar gräns mellan de skatteutgifter som utgör medel inom specifika politikområden och de skatteutgifter som är skattetekniskt motiverade. Ett antal skatteutgifter kan därför anses vara en blandning av dessa två grupper.

Regeringens redovisning till riksdagen av skatteutgifter har uppmärksamats i flera granskningar av Riksrevisionen och av Finanspolitiska rådet (se bet. 2007/08:SkU32, 2008/09:SkU33 och 2009/10:SkU3 med hänvisningar). Senast har Riksrevisionen genomfört en granskning av avvikelser från 1990–91 års skattereform som även berör principerna för redovisning av skatteutgifter (Riksrevisionens rapport RiR 2010:11 Enhetlig beskattning?).

Skrivelsen

Normen om enhetlig beskattning innebär i princip att ingen hänsyn tas till de motiv som ligger bakom en skatteutgift. Vid en strikt tillämpning tolkas alla avvikelser, oavsett syfte, som skatteutgifter. Motiven bakom en avvikelse kan emellertid variera.

Regeringen har tidigare aviserat att det kan finnas skäl att vidareutveckla grunderna för den jämförelsenorm som tillämpas där samhällsekonomiskt optimala skatter och samhällsekonomisk effektivitet väger tyngre vid en bedömning av om en åtgärd utgör en skatteutgift eller inte. Det kan enligt skrivelsen vara samhällsekonomiskt motiverat med avvikelser från enhetlig beskattning om de förbättrar effektiviteten och därmed välfärden i samhället. Det framgår av skrivelsen att ett utvecklingsarbete nu har initierats, och i ett första steg har utifrån ekonomisk teori ett antal indikatorer på samhällsekonomisk effektivitet tagits fram.

De nämnda indikatorerna kan enligt skrivelsen användas för att avgöra om en skatteutgift är effektivitetshöjande. De beaktar ökad realinkomst och sysselsättning, att dödviktsförluster, dvs. snedvridning av resursallokeringen, minskar eller att negativa (positiva) externa effekter minskar (ökar). Även om det vore önskvärt att göra en kvantitativ bedömning av en skatteutgifts bidrag till förbättrad samhällsekonomisk effektivitet är detta enligt skrivelsen oftast inte praktiskt möjligt då det ställer stora krav på data och metod. En kvalitativ bedömning går dock oftast att göra. I redogörelsen lämnar regeringen ett par exempel på skatteutgifter och hur regeringen

bedömer deras bidrag till förbättrad samhällsekonomisk effektivitet: nedsättningen av socialavgifter för unga och generell nedsättning av koldioxid-skatt för uppvärmning inom industrin.

Motionen

I motion 2009/10:Sk14 av Lars Johansson m.fl. (s, v, mp) föreslås att riksdagen ska tillkänna för regeringen att en restriktiv hållning bör intas till selektiva inslag i beskattningen (yrkande 1), att skatteundantag som ökar klyftorna i Sverige och underminerar välfärdens finansiering inte är önskvärda (yrkande 2) och att mer av rättvisa, jämställdhet, solidaritet och ekologisk hållbarhet bör präglade skattepolitiken och skatteundantagen (yrkande 3).

Enligt motionen har olika förändringar i skattereglerna, framför allt på senare år, inneburit flera avsteg från den skattereform som genomfördes 1990–91 och som vilar på fyra grundpelare: lägre skattesatser, bredare skattebas, mer neutral och likformig beskattning samt enklare regler. De tre sistnämnda grundpelarna bör enligt motionen fortfarande vägleda vid reformering av skatteregler. Frågan om nivån på skattesatserna måste enligt motionen diskuteras kopplad till nivån för välfärdsstatens ambitioner. Strävan efter likformighet behöver enligt motionen inte stå i motsatsförhållande till att använda styrande skatter som snarare minskar än ökar snedvridningarna i ekonomin. Genom skatter på miljö- och hälsoskadliga varor ska samhällskostnader som annars inte syns i priset synliggöras, för att på så sätt styra konsumtionen i en mer hållbar riktning. Offensiva miljöskatter är beprövade och har enligt motionärerna visat goda resultat.

I motionen anförs vidare att de förhållandevis omfattande reformer och skattesänkningar som den nuvarande regeringen har genomfört under den innevarande valperioden innebär att utvecklingen går mot att skatterna utformas selektivt i betydligt större utsträckning än tidigare. Selektiva regelverk innebär, anför motionärerna, omfattande avgränsningsproblem (dvs. vilka och vad ska omfattas av en viss regel) och svåröverskådliga skatteregler. Detta medför i sin tur ökade kostnader för skatteadministrationen. Som exempel på sådana avvikelser från en enhetlig beskattning nämner motionärerna bl.a. utformningen av jobbskatteavdraget, att arbetsgivaravgifterna har sänkts selektivt för unga och införandet av en skattereduktion för hushållstjänster.

Utskottets ställningstagande

Genom den årliga skatteutgiftsredovisningen har riksdagen tillgång till en relativt utförlig sammanställning av förekommande skatteutgifter och skattesanktioner. Redovisningen ger en samlad överblick över de stöd till företag och hushåll som lämnas på budgetens inkomstsida. Samtidigt är

skatteutgiftsredovisningen den enda sammanställning som publiceras löpande som speglar regelavvikelser från enhetlig beskattning, vilken är en av grundpelarna i den skattereform som genomfördes 1990–91.

Allmänt sett gäller att ett givet skatteuttag kan uppnås genom en lägre skattesats om den bas skatten tas ut på breddas. En sådan breddning kan ske genom att antalet skatteutgifter minskas. I det sammanhanget bör dock beaktas att ett bibehållande av en skatteutgift kan vara samhällsekonomiskt mer effektivt än ett slopande. Detta sistnämnda förhållande har kommit att uppmärksammas alltmer, och som framgått ovan, även i regeringens förevarande skrivelse. Det bör också framhållas att den grundläggande beräkningsmetoden för skatteutgifterna är statisk. Det innebär att ingen hänsyn tas till effekter på skattebasernas storlek som eventuellt uppkommer genom skattereglernas effekt på individers och företags beteenden. Innebörden av detta kan t.ex. vara att ett slopande av en skatteutgift inte ger en så stor intäktsförstärkning som den statistiskt beräknade effekten. Exempelvis är skattebortfallet för skatteutgiften J2 Skattereduktion för husarbete beräknat till 8,5 miljarder kronor 2010. Beräkningen grundas emellertid endast på en beräkning av hur mycket skatten på inkomst av tjänst minskar hos dem som utnyttjar skattereduktionen. Den reducerade skatten på husarbete kan emellertid förväntas förbättra den samhällsekonomiska effektiviteten på olika sätt, som inte låter sig beräknas inom ramen för en statisk beräkningsmodell. En påtaglig effekt blir bl.a. ökade skatteinkomster genom att hushållen marknadsarbetar i större utsträckning och att svartjobb omvandlas till vita jobb samt att sysselsättningen ökar i grupper med relativt hög arbetslöshet. Därmed förbättras resursutnyttjandet i ekonomin samtidigt som fler grupper i samhället stärker sin yrkesposition och ekonomiska situation. Dessa indirekta effekter är det inte lätt att uttrycka i siffror, men de är likväl ett betydelsefullt bakomliggande skäl till införandet av skattereduktionen (skatteutgiften) för husarbete.

Förutom att skatteutgifterna redovisas samlat i den årliga skrivelsen från regeringen sker en årlig återrapportering av dem i budgetpropositionens bilagor till de olika utgiftsområdena. Skatteutgifterna prövas emellertid inte i budgetarbetet på samma sätt som stöd som betalas via budgetens utgiftssida. Inom ramen för bl.a. den pågående översynen av det finanspolitiska ramverket övervägs hur skatteutgifter bör prövas i budgetprocessen, men också hur de ska kunna redovisas på ett tydligare sätt (prop. 2008/09:100, finansplan m.m. s. 285 f.). En förbättrad redovisning av skatteutgifter har efterlysts även i Riksrevisionens granskning och av Finanspolitiska rådet, se utskottets tidigare betänkanden 2007/08:SkU32, 2008/09:SkU33 och 2009/10:SkU3 med hänvisningar. I redogörelsen för skatteutgifter under 2009 aviserade regeringen ett utvecklingsarbete med en delvis ny inriktning. En vidareutveckling skulle även omfatta en utveckling av jämförelsenormen där samhällsekonomiskt optimala skatter och samhällsekonomisk effektivitet väger tyngre vid en bedömning av om en åtgärd utgör en skatteutgift eller inte. Av den förevarande redogörelsen för skatteutgifterna

under 2010 framgår att ett utvecklingsarbete har initierats. Ekonomisk teori kring vad som kan antas vara optimal beskattning är en utgångspunkt i utvecklingsarbetet.

Utskottet har tidigare uttalat sig positivt om de ansträngningar som görs för att redovisningen av skatteutgifterna ska kunna utvecklas till att bli ett mer aktivt verktyg i budgetarbetet. Utskottet har också framhållit vikten av att regeringen i det fortsatta utvecklingsarbetet väger in intresset av att redovisningen innehåller information som speglar hur skattesystemet förhåller sig till principer som låg till grund för skattereformen 1990–91, och som fortfarande är naturliga utgångspunkter i lagstiftningsarbetet även om många avsteg har skett under de tjugo år som har förflutit sedan reformen.

Riksrevisionen har nyligen avslutat en granskning av de större regelförändringar som har skett sedan skattereformen i riktning mot en mindre enhetlig beskattning, samt hur dessa har redovisats och motiverats (Riksrevisionens rapport RiR 2010:11 Enhetlig beskattning?) En bakgrund till granskningen är att riksdag och regering i olika sammanhang framhåller att principen om enhetlig beskattning fortfarande är viktig att upprätthålla. I rapporten lämnar Riksrevisionen en rekommendation till regeringen att avvikelser från principen om enhetlighet tydligt bör framgå i propositionerna. Nackdelar med att avvika från en enhetlig beskattning bör ställas mot de fördelar som regeländringen förväntas innebära. Det bör också tydligt framgå om avvikelserna är att betrakta som en skatteutgift eller inte.

Riksrevisionen noterar i rapporten att det i redogörelsen för skatteutgifterna under 2010 diskuteras hur överväganden om samhällsekonomisk effektivitet utifrån teorin om optimal beskattning kan ges större tyngd vid bedömningen av om en åtgärd utgör en skatteutgift eller inte. Principerna om enhetlig respektive optimal beskattning står i viktiga avseenden i motsatsförhållande till varandra. Optimal beskattning är också förknippat med relativt stora praktiska problem. Dessutom är dess innebörd och räckvidd föremål för en akademisk debatt. Riksrevisionen vill framhålla att en långtgående tillämpning av teorin om optimal beskattning skulle innebära en mycket genomgripande förändring av skattepolitiken. En sådan genomgripande förändring bör föregås av ett mer övergripande utredningsarbete där fördelar och nackdelar med den nya principen belyses. Riksrevisionen lämnar även synpunkter på räckvidden av jämförelsenormen enhetlig beskattning när det gäller beskattning av arbetsinkomster och de särskilda skattelättnader som ges i form av högre grundavdrag för personer som vid ingången av beskattningsåret har fyllt 65, som inte redovisas som skatteutgifter.

Slutsatserna i Riksrevisionens rapport ligger i linje med vad utskottet tidigare har framhållit om att förändringar av de jämförelsenormer som används i skatteutgiftsredovisningen inte bör leda till att redovisningen blir mindre informativ när det gäller avvikelser från grundläggande principer i det gällande skattesystemet. Om t.ex. utformningen av en skattelag motiveras av samhällsekonomisk effektivitet bör den avvikelse som detta innebär

från en enhetlig beskattning framgå såväl av de motiv som anförs för lagändringen som i skatteutgiftsredovisningen. Utskottet förutsätter att regeringen beaktar Riksrevisionens nu och tidigare lämnade rekommendationer och synpunkter samt vad utskottet tidigare har uttalat (bet. 2009/10:SkU3 m.fl.) i det fortsatta arbetet med att utveckla skatteutgiftsredovisningen.

I motionen yrkas att riksdagen ska uttala en restriktiv hållning till selektiva inslag i beskattningen, att skatteundantag som ökar klyftorna i Sverige och underminerar välfärdens finansiering inte är önskvärda och att mer av rättvisa, jämställdhet, solidaritet och ekologisk hållbarhet bör prägla skattepolitiken och skatteundantagen.

Det är enligt utskottets mening en grundläggande uppgift för den ekonomiska politiken att skapa gynnsamma förutsättningar för att utveckla välfärden. För att alla ska kunna få del av välfärden krävs bl.a. väl utformade skatter och transfereringar och offentligt finansierade tjänster med god tillgänglighet och hög kvalitet. I den ekonomiska politik som förs under den innevarande valperioden är arbetslinjen ett bärande element. Inriktningen är full sysselsättning och fortsatt minskat utanförskap. Alla som kan ska ges chansen att delta i arbetslivet. Så kan klyftorna minskas och välfärden finansieras. Enligt de riktlinjer för skattepolitiken som antogs av riksdagen i början av den innevarande valperioden (prop. 2007/08:100 avsnitt 5.3, bet. 2007/08:FiU20, rskr. 2007/08:259) gäller enligt fem s.k. hållpunkter att skattereglerna utformas så att de bidrar till goda förutsättningar för varaktigt hög sysselsättning och till goda villkor för företagande och investeringar. Därigenom ska säkerställas att målen om en generell och rättvist fördelad välfärd uppnås. Skattereglerna ska vidare utgöra effektiva ekonomiska styrmedel på t.ex. miljöområdet och till förmån för folkhälsan samt främja ett legitimt och rättvist skattesystem. De riktlinjer som riksdagen antagit innehåller också fem krav på bl.a. att skattereglerna ska utformas så att de kan finansiera offentliga utgifter på ett hållbart sätt. Skattereglerna ska vara generella och existerande särregler (skatteutgifter) löpande prövas för att förenkla systemet. Reglerna ska även skapa finansiellt utrymme för att sänka strategiska skattesatser. De ska vara hållbara och kunna försvaras i ett EU-rättsligt perspektiv. Vidare ska beskattning ske i nära anslutning till inkomsttillfället, och på inkomstskatteområdet bör på sikt olika inslag av s.k. uppskjuten beskattning undvikas. Arbetet med att förenkla skattereglerna (minskad administrativ börda) ska drivas vidare. Hållpunkterna och kraven avses ge en ram för utvecklingen av skattepolitiken. De fem hållpunkterna med deras koppling till den ekonomiska politiken pekar i första hand ut vad som är angeläget, medan de fem kraven har sin tyngdpunkt på det som bör undvikas. En i förhållande till hållpunkter och krav framgångsrik skattepolitik märks därmed i första hand genom att hållpunkterna förstärks, medan avvikelserna från kraven bör vara så begränsade som möjligt.

Med utgångspunkt i de riktlinjer för skattepolitiken som riksdagen har ställt sig bakom har under valperioden genomförts åtgärder som bidrar till att öka sysselsättningen, investeringarna och produktiviteten på ett sätt som är förenligt med en god miljö och hälsa. Motiven för införandet av jobbskatteavdraget, sänkt statlig inkomstskatt samt reformerad arbetslöshets- och sjukförsäkring, är att göra det mer lönsamt att arbeta, att arbeta mer och att utbilda sig. I syfte att förbättra för företagandet har bl.a. förmögenhetsskatten slopats, bolagsskatten och social- och egenavgifterna sänkts och 3:12-regler förbättrats. I den mån dessa ändringar har inneburit skatteutgifter enligt den jämförelsenorm som tillämpas i redovisningen av skatteutgifter framgår de av den skrivelse som nu förelagts riksdagen.

Utskottet anser att de riktlinjer för inriktningen av skattepolitiken och skattelagstiftningen som riksdagen redan ställt sig bakom inte bör ändras eller kompletteras i enlighet med motionen. Motionärerna framför även kritik mot vissa enskilda beslut i skattefrågor, bl.a. beträffande jobbskatteavdraget och skattereduktionen för hushållstjänster. Utskottet understryker gentemot motionärernas exempel hur betydelsefulla de anförda skattebesluten har varit för att stärka arbetslinjen och därmed bl.a. resursutnyttjandet i ekonomin. För en närmare redogörelse för skattepolitikens innehåll, bl.a. de olika sakfrågor som tas upp i motionen, vill utskottet hänvisa till det yttrande (yttr. 2009/10:SkU3y) som utskottet har lämnat till finansutskottet med anledning av regeringens ekonomiska vårpropositionen (prop. 2009/10:100). I det ärendet blir såväl riksdagsmajoritetens som oppositionens syn på innehållet i skattepolitiken utförligare belyst än vad som ligger inom ramen för detta ärende, som ju mer gäller beskrivningen av skattesystemets utformning och inte skattepolitikens sakliga innehåll på varje enskilt skatteområde. Riksdagens behandling av finansutskottets betänkande om vårproposition (bet. 2009/10:FiU20) och skatteutskottets förevarande betänkande om skatteutgifterna kommer att samordnas i en gemensam debatt i slutet av vårsessionen.

Sammanfattningsvis avstyrker utskottet motion Sk14 yrkandena 1–3.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen lägger regeringens skrivelse 2009/10:195 till handlingarna.

Reservation

Redovisning av skatteutgifter 2010 (s, v, mp)

av Lars Johansson (s), Laila Bjurling (s), Raimo Pärssinen (s), Christin Hagberg (s), Marie Engström (v), Britta Rådström (s), Helena Leander (mp) och Hans Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om riktlinjer för skattelagstiftningen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Sk14 yrkandena 1–3 och lägger skrivelse 2009/10:195 till handlingarna.

Ställningstagande

Genom den årliga skatteutgiftsredovisningen har riksdagen tillgång till en relativt utförlig sammanställning av förekommande skatteutgifter och skattesanktioner. Redovisningen ger en samlad överblick över stöd till företag och hushåll som lämnas på budgetens inkomstsida. Samtidigt är skatteutgiftsredovisningen den enda sammanställning som publiceras löpande som speglar regelavvikelser från enhetlig beskattning, vilken är en av grundpelarna i den skattereform som genomfördes 1990–91.

Vi instämmer med majoriteten i skatteutskottet att skatteutgiftsredovisningen är viktig och att den även fortsättningsvis måste spegla avvikelser från den skattereform som genomfördes 1990–91 och vars bärande principer fortfarande är en självklar utgångspunkt vid ändringar i skattelag. Vi är också angelägna om att Riksrevisionens granskningar av och synpunkter på skatteutgiftsredovisningen får genomslag i regeringens fortsatta arbete med att förbättra redovisningen.

Under flera regeringar har det gjorts avsteg från skattereformen. Trots dessa avvikelser var skattesystemet emellertid i allt väsentligt hösten 2006 fortfarande utformat efter de riktlinjer som formulerades inför skattereformen. Utifrån de omfattande skatteförändringar som den nuvarande regeringen har tagit initiativ till kan man sluta sig till att den likformighetsprincip som var den bärande principen vid 1990/91 års skattereform inte vägleder den nuvarande borgerliga regeringen. Utvecklingen har i stället i snabb takt gått mot att utforma skatterna selektivt. Detta krånglar till skattesystemet, gör det svåröverskådligt, skapar orättvisor och riskerar välfärdens finansiering. De stora skatteförändringarna började genomföras redan omedelbart efter valet hösten 2006 med en så knapphändig beredning att Lagrådet i flera fall ifrågasatte förenligheten med grundlagens beredningskrav. Det medförde att Lagrådet hade svårt att bedöma konsekvenserna av

de snabba ändringarna och att ytterligare beredningsarbete måste genomföras i riksdagen. Det är naturligtvis inte en bra ordning för att stifta lagar som berör så många människor som skattelagar gör.

Det s.k. jobbskatteavdraget, som har införts i fyra steg, har skapat oacceptabla skillnader i beskattningen av förvärvsinkomster. Avdrag från den svenska skatten får ske för vissa hushållstjänster och ROT-arbeten som utförs inom hela EES-området. Det finns anledning att känna en stor oro över den nuvarande regeringens hantering av skattesystemet. Den borgerliga regeringen har på mycket kort tid genomfört stora skattesänkningar som innebär ett systemskifte på skatteområdet samtidigt som det bidragit till att urholka skattebaserna. I och med det minskas möjligheterna till en rättvis fördelning av ekonomiska resurser, och möjligheterna till välfärds-satsningar begränsas. Skatterna har sänkts mest för höginkomsttagare och förmögna samtidigt som arbetslösa, sjuka och pensionärer står för finansieringen. Det betyder att Sverige har fått vidgade klyftor. Ett flertal av regeringens skatteåtgärder är dessutom riktade till grupper eller sektorer av näringslivet på ett sådant sätt att vi fått allt fler undantag från en likformig beskattning. Vi tar starkt avstånd från en sådan politik.

Den inriktning vi har valt för stärka skattesystemets roll i välfärden och i en bättre klimatpolitik redovisar vi i vår motion 2009/10:Sk14 i detta ärende och i vår gemensamma avvikande mening i ett yttrande till finansutskottet över vårpropositionen (ytr. 2009/10:SkU3y). Vi föreslår att riksdagen beslutar om ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med yrkandena 1–3 i motion 2009/10:Sk14.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2009/10:195 Redovisning av skatteutgifter 2010.

Följdmotionen

2009/10:Sk14 av Lars Johansson m.fl. (s, v, mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en restriktiv hållning till selektiva inslag i beskattningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skatteundantag som ökar klyftorna i Sverige och underminerar välfärdens finansiering inte är önskvärda.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att mer av rättvisa, jämställdhet, solidaritet och ekologisk hållbarhet bör präglade skattepolitiken och skatteundantagen.